

ประกาศเทศบาลตำบลคำบง

เรื่อง ประกาศใช้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

เทศบาลตำบลคำบง ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๘

ด้วยเทศบาลตำบลคำบง ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เทศบาลตำบลคำบง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเทศบาลตำบลคำบง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย นโยบายการพัฒนาจังหวัด และแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) โดยใช้หลักการ ๓ ช : ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs : Reduce Reuse Recycle ภายใต้กรอบการดำเนินงาน ๓ ระยะ ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อลดปริมาณขยะ และส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง จัดทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เทศบาลตำบลคำบง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เทศบาลตำบล คำบง จึงขอประกาศใช้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เทศบาลตำบลคำบง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๘

(นางพูลศิริ โคตรขมภู)

ปลัดเทศบาลตำบลคำบง ปฏิบัติหน้าที่

นายกเทศมนตรีตำบลคำบง

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
เทศบาลตำบลคำบง ประจำปี พ.ศ.2568

ภายใต้แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด”
จังหวัดอุตรธานี ประจำปี พ.ศ.2568

เทศบาลตำบลคำบง
อำเภอบ้านฝือ
จังหวัดอุตรธานี
โทร ๐๔๒-๑๕๐๒๐๖-๗

แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

เทศบาลตำบลคำบง ประจำปี พ.ศ. 2568

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นการมุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs ภายใต้เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภค ที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำ กลับมาใช้ใหม่ ภายในปี 2573 และ เป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าประสงค์ที่ 13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์และ การวางแผนระดับชาติแม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลกแต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบท ของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความเป็นเจ้าของ พื้นที่ร่วมผลักดันตามเป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่ม จากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติด้วยเหตุนี้ กระทรวงมหาดไทย จึงได้เร่งผลักดันให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้ อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเริ่มดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอย ของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) : ซึ่งได้สิ้นสุดในปี พ.ศ. 2564 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) เพื่อเป็นกรอบ และแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและ สุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ การควบคุม ป้องกันการเกิดของเสียจากต่างประเทศ (Trans-boundary Movement of Wastes and Recyclables) รวมถึงสถานการณ์โรคระบาด ใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศ ใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ- เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) หลักการผู้ก่อ มลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) การมีส่วนร่วม ของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) หลักการขยายขอบเขตความ รับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) และของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565 กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการ ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น ใน พื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดทำระบบเก็บขนไม่มี ประสิทธิภาพ ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง

ตามหลักวิชาการและยังกำกวมไม่หมด รวมถึง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึง ที่ผ่านมาระทรวงมหาดไทย ได้แก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และ ปลายทาง โดยการขับเคลื่อนกระบวนการผ่านแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ ตามอำนาจหน้าที่
- 2) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่ ต้นทาง
- 3) เพื่อเป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปบริหารจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

1.3 เป้าหมาย

เทศบาลตำบลคำบง มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกหลักวิชาการ สามารถลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอยในภาพรวมของอำเภอลดลงร้อยละ 5 จากอัตราการเกิด ขยะมูลฝอย โดยมีเป้าหมายการดำเนินการ ดังนี้

1.3.1 ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เข้าสู่ระบบการกำจัดที่ปลายทางลดลงร้อยละ 5 เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณขยะมูลฝอยในปี พ.ศ. 2567

- 1) ร้อยละ 100 ของส่วนราชการ สถานศึกษา ศาสนสถาน ภาคเอกชน และสถาน ประกอบการ จัดกิจกรรมการลดและการคัดแยกขยะมูลฝอยหรือนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์
- 2) ร้อยละ 30 ของหมู่บ้าน/ชุมชน ในพื้นที่สามารถเป็นต้นแบบการลดและคัดแยกขยะมูล ฝอย
- 3) ร้อยละ 100 ของหมู่บ้าน/ชุมชน มีการจัดตั้ง “จุดรวบรวมขยะอันตรายในชุมชน”
- 4) กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ร้อยละ 50 และขยะมูลฝอยติดเชื้อร้อยละ 100 ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ

1.3.2 จัดประชุมมอบนโยบายด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เพื่อขยายผลสู่การปฏิบัติในเทศบาลตำบลคำบง และหมู่บ้าน/ชุมชน

1.3.3 จัดทำแผนปฏิบัติการในระดับอำเภอเพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้ชัดเจน และมีผลสัมฤทธิ์ภายใน 1 ปี และรายงานผลการให้กระทรวงมหาดไทยทราบทุกเดือน ตามแบบรายงานที่กำหนด

1.3.4 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม

1.4 กรอบแนวคิด

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) จัดทำขึ้น ภายใต้กรอบแนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ (The Waste Management Hierarchy) และการบริหารจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Management Approach) โดยมีมาตรการและแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่าย การบริโภค การคัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. การจัดการ ณ ต้นทาง ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Ecodesign) การผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต ตามหลักการขยาย ความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการขยะพลาสติก ขยะ บรรจุภัณฑ์ขยะอาหาร ขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

2. การจัดการ ณ กลางทาง ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค โดย การใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำ การ รีไซเคิล กลับไปรีไซเคิลโดยผู้ประกอบการ การลดหรือดัดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อภาระต่อสิ่งแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการสร้างกลไกการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบ การกำจัดขยะ ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) ทำให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

3. การจัดการ ณ ปลายทาง จะใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) ตามที่กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ โดยจัดให้มีระบบกำจัดแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ ก่อนการฝังกลบขั้นสุดท้าย เช่น ระบบคัดแยก และ นำกลับคืนวัสดุรีไซเคิล การเผาเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องฝังกลบให้น้อยที่สุด

4. การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางในการจัดการ และบทบาทหน้าที่ของ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ การจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาข้อ ตัดขัดในการจัดการขยะ การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำมาใช้ในการ วางแผนและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะ

1.5 นิยามและความหมาย

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ขยะพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์หรือซากสัตว์รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง สัตว์หรือที่อื่น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, 2535)

ขยะมูลฝอย (Solid waste) คือ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ขยะพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร แก้ว มูลสัตว์ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยง สัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจากชุมชนหรือ ครั้วเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงานซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่า ด้วยโรงงาน (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ **มูลฝอยย่อยสลาย** คือ ขยะที่เน่าเสีย และย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้เศษอาหาร ใบไม้เศษ เนื้อสัตว์เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองใน ห้องปฏิบัติการ โดยขยะที่ย่อยสลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง 64% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ **มูลฝอยที่ยังใช้ได้**คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุเหลือใช้ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่อง เครื่องดื่มแบบ UHT กระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ 30% ของปริมาณขยะ ทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

ขยะอันตราย (Hazardous waste) หรือ **มูลฝอยอันตราย** คือ ขยะที่มีองค์ประกอบ หรือปนเปื้อนวัตถุอันตรายชนิดต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุธรรมชาติไวไฟ วัตถุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่ บุคคล สัตว์พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่โทรศัพท์เคลื่อนที่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมีเป็นต้น ขยะอันตรายนี้ เป็นขยะที่มักจะพบได้น้อยที่สุด กล่าวคือ พบประมาณเพียง 3% ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

ขยะทั่วไป (General waste) **มูลฝอยทั่วไป** คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะ ย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ขยะพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ขยะพลาสติกเปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอลียูรีเทนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ 3% ของ ปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, 2548)

มูลฝอยติดเชื้อ หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้

กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการรักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซาก สัตว์รวมทั้งในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ (กฎกระทรวงสาธารณสุขว่า ด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ, 2545)

(1) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตร ศพ หรือซากสัตว์และการใช้สัตว์ทดลอง

(2) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีกระบอกฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์และกระจกปิดสไลด์

(3) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลีผ้า ก๊อสม ผ้าต่างๆ และท่อยาง

(4) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อมีร้ายแรง

ส่วนที่ 2

สถานการณ์ ขยะมูลฝอยในภาพรวมของตำบลคำบง

1. สภาพทั่วไป

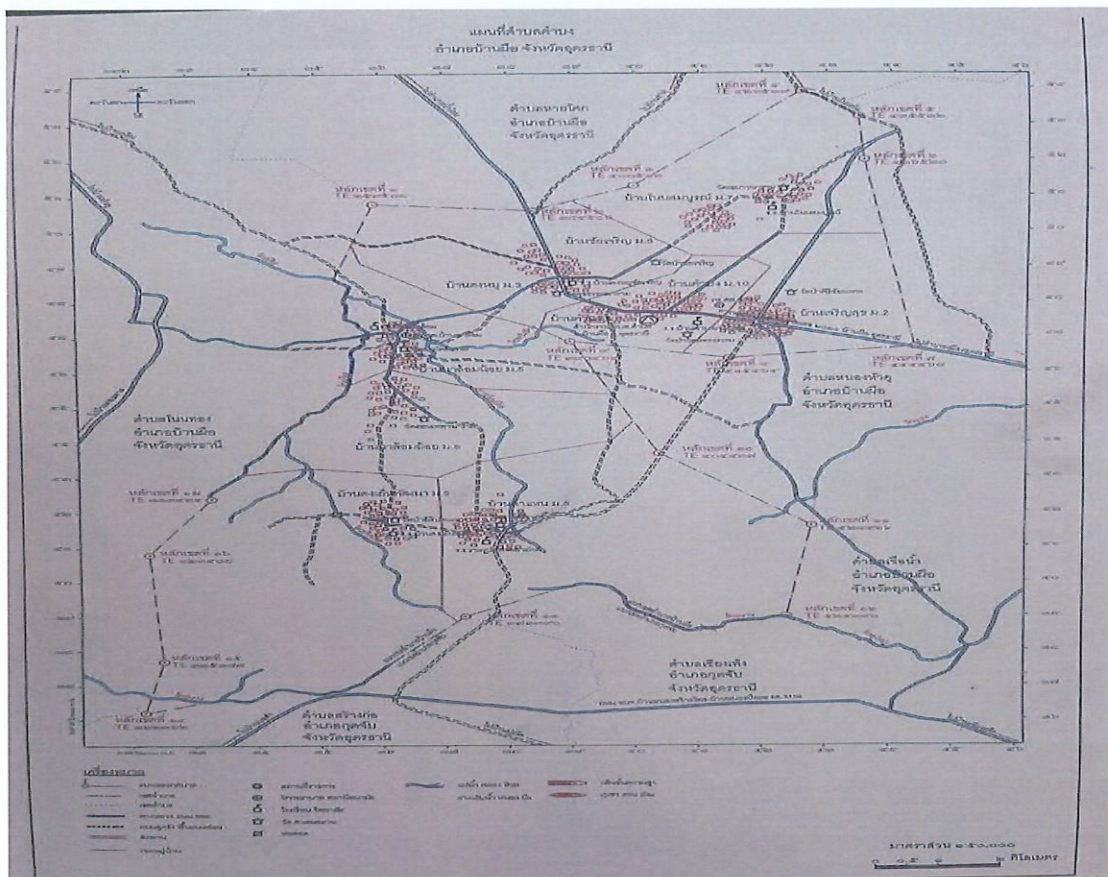
1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง สำนักงานเทศบาลตำบลคำบง หมู่ที่ 1 บ้านคำบง ตำบลคำบง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ห่างจากอำเภอบ้านผือระยะทาง ประมาณ 13 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดอุดรธานี ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร

ที่ตั้งตำบลคำบง

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อ ตำบลหายโศก อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อ ตำบลหนองหัวคู อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อ ตำบลสร้างก่อ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อ ตำบลโนนทอง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

แผนที่สังเขป ตำบลคำบง อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี

ตำบลคำบงมีพื้นที่ 105 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 54,375 ไร่

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสูง ลักษณะเป็นเนินดิน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตรกรรม และที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 80 หรือประมาณ 40,781 ไร่

ลักษณะภูมิอากาศมี 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม อุณหภูมิสูงสุด ประมาณ 40 องศาเซลเซียส ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือน กุมภาพันธ์อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 15 องศาเซลเซียส

1.2 ประชากร

ตำบลคำบงมีประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 6,925 คน แยกเป็น ชาย 3,442 คน หญิง 3,483 คน จำนวนครัวเรือน 2,479 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือน มีนาคม 2568)

มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยต่อพื้นที่ประมาณ 66 คน/ตารางกิโลเมตร

หมู่ที่	บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านคำบง	325	321	646	204
2	บ้านเจริญสุข	470	449	919	350
3	บ้านดงหมู	458	481	939	265
4	บ้านชัยเจริญ	229	224	453	166
5	บ้านนาล้อม	379	412	791	221
6	บ้านนาล้อมน้อย	243	259	502	155
7	บ้านโนนสมบูรณ์	311	307	618	255
8	บ้านคำแหน	348	346	694	257
9	บ้านดงเย็นพัฒนา	324	280	604	223
10	บ้านคำบง	355	404	759	383
	รวม	3,442	3,483	6,925	2,479

งบประมาณในการพัฒนาของเทศบาลตำบลคำบง

ปีงบประมาณ	รายได้ จัดเก็บเอง	เงินอุดหนุน จากรัฐบาล	เงินรายได้ที่รัฐบาล จัดสรร	รวมรายได้ (รับจริง)
2563	4,588,310.00	18,450,000.00	19,961,690.00	43,000,000.00
2564	2,287,505.10	20,230,390.42	22,079,198.99	44,597,094.51
2565	4,133,150.85	22,343,207.01	20,366,061.00	46,842,418.86
2566	4,334,783.77	21,073,971.00	22,831,589.19	48,240,343.96
2567	5,018,500.00	24,634,500.00	25,000,000.00	54,653,000.00

2.สถานการณ์ขยะของตำบลคำบง

- โดยบริบทของตำบลคำบง เป็นสังคมชนบท
- ตำบลคำบง มีประชากรรวม จำนวน 6,925 คน และมีพื้นที่ 105 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นสัดส่วนความหนาแน่นของประชากร 66 คน/ ตารางกิโลเมตร
- มีจำนวนครัวเรือน 2,479 ครัวเรือน
- ขยะส่วนใหญ่เป็นขยะทั่วไป ไม่ใช่ขยะที่เป็นพิษ

2.1.สถานการณ์ขยะมูลฝอยในภาพรวมของเทศบาลตำบลคำบง

2.1.1 ขยะมูลฝอยชุมชน

- 1.ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาล เฉลี่ย ≈ 8 ตัน/วัน
- 2.ปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้ทั้งเทศบาลตำบลคำบง เฉลี่ย ≈ 7.5 ตัน/วัน
- 3.การจัดเก็บขยะเฉลี่ย จำนวน 3 เที่ยว/วัน
- 4.ปริมาณขยะ เฉลี่ย ≈ 1.16 กิโลกรัม /คน/วัน
- 5.พาหนะในการเก็บขนขยะ

5.1 รถบรรทุกขยะแบบเปิดข้างเทท้าย ขนาด 6 ตัน จำนวน 1 คัน

5.2 รถบรรทุกขยะแบบบีบอัดท้าย ขนาด 6 ตัน จำนวน 1 คัน

6.บุคลากร

6.1 นักวิชาการสุขาภิบาล ชำนาญการ	จำนวน 1 คน
6.2 พนักงานขับรถบรรทุกขยะ	จำนวน 2 คน
6.3 พนักงานประจำรถบรรทุกขยะ	จำนวน 7 คน
6.4 พนักงานคัดแยกขยะ	จำนวน 3 คน

7.สถานที่กำจัดขยะ

7.1 ระบบการกำจัดขยะ แบบ เทกอง และมีการฝังกลบโดยใช้ดินกลบเป็นครั้งคราว

7.2 ที่ตั้งบ่อขยะ

- บ้านนาล้อมน้อย หมู่ที่ 6 ตำบลคำบง อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี ขนาดพื้นที่ 2 ไร่
- เริ่มดำเนินการใช้งาน เมื่อ วันที่ 16 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558
- มีการใช้พื้นที่คิดเป็นร้อยละ 50
- ระยะห่างจากที่ตั้งของสำนักงานเทศบาลตำบลคำบง ประมาณ 8 กิโลเมตร
- มีขยะเข้าสู่ระบบ เฉลี่ย ≈ 7.5 ตัน/วัน

8.ประเภทขยะ

- ขยะประเภทขยะทั่วไป	คิดเป็นร้อยละ 55 ของปริมาณขยะทั้งหมด
- ขยะประเภทขยะรีไซเคิล	คิดเป็นร้อยละ 20 ของปริมาณขยะทั้งหมด
- ขยะประเภทขยะอินทรีย์	คิดเป็นร้อยละ 24 ของปริมาณขยะทั้งหมด
- ขยะประเภทขยะอันตราย	คิดเป็นร้อยละ 1 ของปริมาณขยะทั้งหมด

2.1.2 ของเสียอันตรายชุมชน

1) ปริมาณและองค์ประกอบของเสียอันตรายชุมชน จากการประเมินปริมาณของเสียอันตรายชุมชน พบว่าเทศบาลตำบลคำบง มีปริมาณของเสียอันตรายชุมชน ค่อยข้างน้อย ประมาณ 2.48 ตันต่อปี (คำนวณจาก ครั้วเรือนละ 1กก. ต่อปี)

2) การรวบรวมและกำจัดของเสียอันตรายชุมชน การจัดการของเสียอันตรายชุมชนในตำบลคำบง พบว่าส่วนใหญ่ยังถูกทิ้งปะปนกับมูลฝอยทั่วไป มีเพียงบางครัวเรือนที่มีการคัดแยกขยะทิ้งลงถังขยะอันตรายที่เทศบาลตำบลคำบง จัดไว้ให้ และบางส่วนนำไปขายให้แก่ร้านรับซื้อของเก่า ทั้งนี้เทศบาลตำบลคำบง ได้ดำเนินการรณรงค์ให้มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน

3) การจัดการของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม เทศบาลตำบลคำบงได้ดำเนินการติดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายภายในชุมชนครบทั้ง 10 ชุมชน และนำไปกำจัดร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี

2.1.3 ลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1) ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนมีแนวโน้มสูงขึ้น และปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัดมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการลด การคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางยังไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการดำเนินการอย่างครบวงจร รวมทั้งมีการใช้ถุงพลาสติกและโฟมอย่างฟุ่มเฟือย

2) ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นร้อยละ 80 มีการกำจัดแบบไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นลักษณะเทกอง ฝังกลบ และเผาเป็นครั้งคราว

3) เทศบาลตำบลคำบง ได้ดำเนินการในเรื่องการให้บริการจัดการขยะ มูลฝอยอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่มีความพร้อมด้านงบประมาณ และเทคโนโลยีในการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ

4) ประชาชน ยังขาดความตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง

ส่วนที่ 3

แผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1.แผนการบริหารจัดการขยะระยะเร่งด่วน (ระยะสั้น)

เนื่องจากเทศบาลตำบลคำบงเป็นเทศบาลขนาดกลาง ทำให้มีงบประมาณในการพัฒนาจำกัด ไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ

เทศบาลตำบลคำบง ได้ดำเนินการชดเชยขยะสำหรับชุมชน และดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะให้ประชาชนครบทุกครัวเรือนไปยังบ่อกำจัดขยะของเทศบาลตำบลคำบง ซึ่งมีจำนวน 1 บ่อ ณ บ้านนาล้อมน้อย หมู่ที่ 6 โดยมีวิธีการจัดขยะโดยการเทกอง และมีการฝังกลบเป็นครั้งคราว มีการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดแมลงวัน และสารชีวภาพ EM อย่างต่อเนื่อง และคอยดูแลไม่ให้ขยะล้นออกมาหรือมีกลิ่นรบกวนประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง คอยปรับพื้นที่ให้เหมาะสมกับปริมาณขยะอยู่เสมอ มีรั้วรอบขอบชิด

เทศบาลตำบลคำบง ได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์จากขยะรีไซเคิล และจัดตั้งกองทุนธนาคารขยะรีไซเคิล ขึ้นเพื่อให้ประชาชนรู้จักการคัดแยกขยะที่ต้นทาง และสามารถนำขยะมาเป็นทุนในการดำเนินชีวิตต่อไป

ปัจจุบันเทศบาลตำบลคำบง ได้ดำเนินการออกเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความสะอาด จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่

- 1) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ.2566
- 2) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง ตลาด พ.ศ.2560
- 3) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.2560
- 4) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ.2560
- 5) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ พ.ศ.2560
- 6) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย พ.ศ.2560
- 7) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือการปล่อยสัตว์ พ.ศ.2566
- 8) เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ.2566

แผนงานระยะเร่งด่วน (ระยะสั้น) ประกอบด้วย

แผนงานที่ 1 : จัดการขยะมูลฝอยสะสมให้ถูกหลักวิชาการ /กำหนดเขตห้ามเทกองขยะมูลฝอย

1. ปรับปรุง พื้นที่ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบ หรือแบบเทกอง (หลุมเทกอง บ้านนาล้อมน้อย หมู่ที่ 6)
2. ประกาศ/กำหนดเขตพื้นที่ห้ามเทกองขยะมูลฝอย
3. จัดหาเตาเผาขยะขนาดเล็กสำหรับครัวเรือน ให้กับครัวเรือน/ชุมชนที่ประสบปัญหาขยะมูลฝอย

แผนงานที่ 2 : ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการจัดการขยะมูลฝอยและการบังคับใช้กฎหมาย

1. สนับสนุน/ผลักดันเทศบาลออกเทศบัญญัติท้องถิ่นด้านการจัดการขยะ มูลฝอยและของเสียอันตราย

1.1 เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การจัดการขยะทั่วไป

1.2 เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูล

1.3 เทศบัญญัติเทศบาลตำบลคำบง เรื่อง การจัดการขยะอันตราย

2. ตรวจสอบและดำเนินการทางกฎหมายแก่ผู้ลักลอบทิ้ง/กำจัดขยะมูลฝอย ชุมชนและของเสียอันตราย

ชุมชน

แผนงานที่ 3 : สร้างจิตสำนึก

1. สร้างความรู้ความเข้าใจประชาชน เยาวชนในการการลด คัดแยกขยะมูล ฝอย และคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ลดการใช้ ถุงพลาสติกและโฟม หรือใช้วัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการลด คัดแยก และนำกลับมาใช้ประโยชน์และคัด แยกของเสียอันตราย ส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3. ดำเนินการกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์จากขยะรีไซเคิลและกองทุนธนาคารขยะรีไซเคิลเทศบาลตำบลคำบงเพื่อให้ประชาชนรู้จักการคัดแยกขยะที่ต้นทาง และสามารถนำขยะมาเป็นทุนในการดำเนินชีวิตต่อไป

2.แผนการบริหารจัดการขยะ ระยะยาว

ดำเนินการจัดทำประชาคมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจเรื่องการบริหารจัดการขยะทั้งระบบ และยอมรับเข้าใจในโครงการของเทศบาลที่จะดำเนินการในพื้นที่ (โครงการเข้าร่วมการนำขยะไปกำจัด ณ เตาเผาขยะแบบไร้มลพิษกับพื้นที่ อปท.อื่น) และจัดซื้อรถบรรทุกขยะเพิ่มอีก 1 คัน เพื่อดำเนินการจัดเก็บขยะภายในตำบลคำบง และดำเนินการนำมารวม ณ จุดคัดแยก เพื่อรอกำจัด ต่อไป และดำเนินการก่อสร้างโรงคัดแยกขยะ ในพื้นที่บ่อขยะบ้านนาล้อมน้อย หมู่ที่ 6

แผนงานระยะยาว ประกอบด้วย

แผนงาน : บริหารจัดการมูลฝอยชุมชน จัดการขยะมูลฝอยสะสมให้ถูกหลักวิชาการ

1.ดำเนินการจัดทำประชาคมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจเรื่องการบริหารจัดการขยะทั้งระบบ และยอมรับเข้าใจในโครงการของเทศบาลที่จะดำเนินการในพื้นที่ (โครงการเข้าร่วมการนำขยะไปกำจัด ณ เตาเผาขยะแบบไร้มลพิษกับพื้นที่ อปท.อื่น (อบต.เชียงหวาง อ.เพ็ญ จ.อุดรธานี))

2.จัดซื้อรถบรรทุกขยะแบบบีบอัดท้าย เพิ่มอีก 1 คัน เพื่อดำเนินการจัดเก็บขยะภายในตำบลคำบง และดำเนินการนำมารวม ณ จุดคัดแยกขยะ เพื่อรอกำจัด ต่อไป

3.ดำเนินการก่อสร้างโรงคัดแยกขยะ ในพื้นที่บ่อขยะบ้านนาล้อมน้อย หมู่ที่ 6

1. แผนการจัดการขยะต้นทาง

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ												งบประมาณ	หน่วยงาน รับผิดชอบ		
			ด.ค. 67	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68				
1	การดำเนินการรับสมัครอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักโลก (อถล.)	10 หมู่บ้าน	↙												↗	-	ทต.คำปาง	
2	การดำเนินงานกองทุนฃาปนกิจ สงเคราะห์จากขยะรีไซเคิล	10 หมู่บ้าน	↙													-	ทต.คำปาง	
3	การดำเนินงานธนาคารขยะ รีไซเคิล	10 หมู่บ้าน	↙													-	ทต.คำปาง	
4	การส่งเสริมการใช้งานถังขยะเปียกใน ครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง	10 หมู่บ้าน	↙													-	ทต.คำปาง กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ,อถล.	
5	โครงการจัดซื้อรถบรรทุกขยะแบบอัด ท้าย จำนวน 1 คัน	10 หมู่บ้าน														↕	2,643,000	เงินอุดหนุน เฉพาะกิจ
6	โครงการขนถ่ายและฝังกลบขยะและ ปรับปรุงพื้นที่บ่อขยะ	บ่อขยะ บ้านนาล้อมน้อย ม.6														↕	400,000	ทต.คำปาง

2. การจัดกิจกรรมกลางทาง

ที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินการ												งบประมาณ	หน่วยงานรับผิดชอบ
			ด.ค. 67	พ.ย 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68	มิ.ย. 68	ก.ค. 68	ส.ค. 68	ก.ย. 68		
1	โครงการรวบรวมขยะอันตรายชุมชน -การเก็บรวบรวมขยะอันตรายเพื่อนำไปทำลายร่วมกับ อบจ.อุดรธานี	10 หมู่บ้าน	↓											↑		ทต.คำบง
2	การจัดซื้อถังรองรับขยะมูลฝอยทั่วไป	ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลคำบง							↔						63,750	ทต.คำบง
3	มีการเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภท - มีการเก็บขนขยะมูลฝอยทั่วไป สัปดาห์ ละ 5 วัน - มีการเก็บขนขยะอันตรายชุมชน เดือนละ 1 ครั้ง	10 หมู่บ้าน	↓											↑	-	ทต.คำบง
4	หมู่บ้าน มีการติดตั้งถังขยะหรือจุดรวบรวมขยะมูลฝอยติดเชื้อหมู่บ้าน -มีสถานที่รวบรวมขยะมูลฝอย ติดเชื้อที่ รพ.สต. ทั้ง 2 แห่ง	ในพื้นที่เทศบาลตำบลคำบง	↓											↑	-	ทต.คำบง, รพ.สต. ทั้ง 2 แห่ง

